

GIÁO PHÁI, TÊN BIỆT KÍCH CỦA MỸ

BRUNO FOUCHEREAU^(*)

Gần đây, nhiều nước ở Châu Âu đã tỏ ra lo ngại về việc truyền bá các tôn giáo có nguồn gốc từ Mỹ sang cựu lục địa. Một số nước như Pháp, Đức, Bỉ, Tây Ban Nha... đã có những biện pháp cứng rắn để ngăn chặn việc truyền bá của các tà giáo đó. Nhưng nhân danh "bảo vệ quyền tự do tôn giáo", chính phủ Mỹ đã nhiều lần lên tiếng phản đối và can thiệp vào công việc nội bộ của những nước này. Một cuộc tranh luận đã bùng nổ trên báo chí Châu Âu. Dựa trên tài liệu của báo chí nước ngoài, chúng tôi muốn cung cấp cho bạn đọc tình hình xác thực của sự việc trên.

ND

Mâu thuẫn giữa Mỹ và Châu Âu về vấn đề tôn giáo

Từ khoảng mười năm nay, vấn đề giáo phái, từ giai đoạn "hiện tượng xã hội đáng ngại" đã chuyển thành "vấn đề an ninh công cộng hàng đầu". Những vụ thảm sát do giáo phái *Đền thờ Mặt Trời* gây nên năm 1994 và 1995, vụ tấn công bằng hơi Sarin của giáo phái *Aum* trong đường tàu điện ngầm ở Tokyo tháng 3 -1995, vụ tự tử tập thể của giáo phái *Cánh cửa Thiên Đường* ở Los Angeles năm 1999 là những hiện tượng đang thức tỉnh lương tri loài người. Các nước Pháp, Bỉ, Tây Ban Nha, Đức đã tăng cường biện pháp ngăn chặn bằng việc thông qua ở Quốc hội những đạo luật quy định về hoạt động của các giáo phái. Trong đó Pháp và Đức là hai nước cứng rắn nhất.

Gần như ở khắp nơi tại Châu Âu đã ra đời những tổ chức nhằm theo dõi hiện tượng trên. Ở Pháp, một đạo luật đã được thông qua năm 1996 để tăng cường việc bảo vệ những người đang bị sa sút về tinh thần. Chính phủ của ông Lionel Jospin đã thành lập *Ủy ban liên bộ đấu tranh chống giáo phái* (MILS). Ở Đức, mục tiêu chính là

Giáo hội chủ nghĩa khoa học (Scientologie). Từ năm 1997, sau một cuộc điều tra của cảnh sát, chính quyền liên bang đã cảnh báo với nhân dân về nguy cơ của giáo phái này, và chính quyền bang Bavari đã quyết định sa thải các tín đồ *Scientologie* ra khỏi các cơ quan công cộng.

Trước sự cứng rắn của Châu Âu, người ta chờ đợi một cuộc phản công từ phía các tổ chức giáo phái siêu quốc gia, trong đó chỉ riêng ở nước Pháp, chúng đã có số vốn hoạt động vượt quá hàng trăm tỉ franc. Nhưng sự phản công lại đến từ Hoa Kỳ. Ngày 27- 1-1997, các biện pháp đánh vào *Scientologie* ở Đức đã bị chính phủ Mỹ chính thức tố giác. Mấy ngày sau *Văn phòng vì dân chủ, vì quyền cá nhân và lao động* (BDHRL), một tổ chức thuộc Bộ Ngoại giao Mỹ, đã công bố bản báo cáo về quyền cá nhân trên thế giới. Nước Đức bị công kích kịch liệt, được xếp ngang với Trung Hoa trong danh sách những nước cản trở tự do tôn giáo! Bản báo cáo đó được đưa ra đúng lúc *Scientologie* đang mở một chiến dịch tấn công chính phủ Đức bằng những cuộc biểu tình,

*. Bài đăng trên *Le Monde diplomatique*. Số tháng 5 - 2001.

tuyên truyền trên báo chí quốc tế và khiếu nại với Ủy ban Châu Âu về quyền con người.

Năm 1998, trong khi Quốc hội Mỹ thông qua đạo luật mới về tự do tôn giáo trên thế giới, tại văn phòng BDHRL đã lập một tổ chức mới: Ủy ban vì tự do tôn giáo trên thế giới. Đứng đầu Ủy ban này là cấp đại sứ đặc mệnh toàn quyền, nó cử các nhân viên đến tất cả các sứ quán của Mỹ. Ông đại sứ đầu tiên của Ủy ban này là Robert A. Seiple, một cựu lính thủy đánh bộ, thích nói đi nói lại rằng: “*Các quyền của cá nhân là của mọi người trên thế giới vì nó đã được Chúa ban cho!*”. Ông ta còn giải thích với báo chí rằng đức tin đó đã nâng đỡ ông ta trong nhiều thử thách của cuộc đời, cụ thể là trong 300 phi vụ chiến đấu mà ông ta đã thực hiện khi còn là sĩ quan lính thủy đánh bộ trong cuộc chiến tranh ở Việt Nam.

Tuy nhiên, không phải ông Seiple được chọn với tư cách là tu sĩ - quân nhân. Trong mười một năm trời ông này đã cầm đầu tổ chức *Tâm nhìn thế giới*, một tổ chức rất bảo thủ, tổ chức truyền giáo quan trọng nhất trên thế giới... Tổ chức này đã tài trợ cho hàng nghìn dự án trên thế giới và có hàng triệu người gắn bó với nó, nhất là ở Châu Mỹ latin và Châu Á. Chúng ta hẳn còn nhớ chính phủ Việt Nam đã rộng rãi để cho tổ chức này mở văn phòng với mục đích “hoạt động nhân đạo”, nhưng đằng sau những hoạt động đó còn có cái gì thì chưa biết. Trong báo cáo đầu tiên được công bố tháng 9 - 1998, Ủy ban này đã lên án Pháp, Đức, Áo, Bỉ vi phạm tự do tôn giáo. Thậm chí họ còn lợi dụng diễn đàn của Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế (OCDE) ở Viên ngày 22 - 3 - 1999 để lên án Pháp chà đạp tự do

tôn giáo. Phụ họa với lời kết tội của Bộ Ngoại giao, các đại sứ và thượng nghị sĩ Mỹ đã trở thành những kẻ buộc tội, suýt nữa gây thành sự kiện ngoại giao. Báo cáo chính thức của các thượng nghị sĩ Mỹ công bố tháng 6 - 1999 tỏ ý lo ngại về những quyền tự do cơ bản ở Châu Âu.

Trong khi đó Ủy ban MILS và Bộ Ngoại giao Pháp giải thích rằng việc nghiên cứu cấu trúc và hoạt động tài chính của *Scientologie* cho thấy đó thực sự là một tổ chức hoạt động vì lợi nhuận, đã thu những món lợi khổng lồ. Báo cáo của Ủy ban này của Pháp dựa trên sự hợp tác của các luật gia, cảnh sát chuyên nghiệp, các tổ chức xã hội, các trường đại học... Báo cáo này nói đến 180 tổ chức gọi là tôn giáo, nhưng sự thật chứng tỏ đó chỉ là những tổ chức có tính chất độc đoán, sử dụng những biện pháp áp đặt đối với tín đồ. Số lớn các tổ chức này đều đã bị các tòa án kết tội.

Nhưng cuộc đối thoại giữa các nước Châu Âu với Mỹ không đi đến kết quả. Ngày 9 - 9 - 1999, Văn phòng tôn giáo thế giới lại đưa ra một báo cáo nữa nghiêm khắc lên án các nước Châu Âu. Cuộc trao đổi ngoại giao về vấn đề này đã chính thức chấm dứt và không bao giờ được nối lại. Nhưng không vì thế mà Chính phủ Pháp ngừng việc truy tố các giáo phái phạm pháp. Ngày 17 - 4 - 2001, tòa án hình sự Grenoble đã mở phiên tòa xét xử vụ nhạc trưởng người Pháp - Thụy Sĩ Michel Tabachnik thuộc giáo phái *Đền thờ Mặt Trời* đã gây nên cái chết của 71 tín đồ trong bốn vụ “tự sát tập thể” từ năm 1994 đến 1997.

Vai trò giám sát của Mỹ

Lịch sử và Hiến pháp Hoa Kỳ không đủ để giải thích sự ngoan cố của Mỹ trong việc

ủng hộ các giáo phái. Như ta đã thấy, Ủy ban vì tự do tôn giáo là một bộ phận của BDHRL, mà cơ quan này lại thuộc Bộ Ngoại giao. Ủy ban vì tự do tôn giáo do các thượng nghị sĩ Mỹ lập nên. Lại còn một tổ chức nữa trực thuộc vào Nhà Trắng: Ủy ban Hoa Kỳ vì tự do tôn giáo quốc tế. Giám đốc cơ quan này là Steven Mc Farland khẳng định rằng Ủy ban được thành lập với nhiệm vụ làm “chó giữ nhà” (watch dog): “Chúng tôi kiểm tra việc làm của các uỷ ban khác để giúp họ đi đúng hướng”.

Khi người ta hỏi Mc Farland đã đọc bản báo cáo của Quốc hội Pháp chưa thì ông ta trả lời không! Rồi nói rõ để bào chữa là mình không nói và không đọc được tiếng Pháp. Kể cả các báo cáo của MILS, các thông báo của Bộ Ngoại giao Pháp cũng vậy. Các viên chức khác của Ủy ban này được tiếp xúc cũng nói rằng họ chưa hề nhìn thấy các báo cáo đó kể cả bản dịch. Mc Farland giải thích rằng các nguồn tin tình báo Mỹ, thông tin của sứ quán tại Paris, của các giáo sư đại học và các tổ chức phi chính phủ cũng đủ cho ông ta hiểu về tình hình đàn áp tôn giáo ở Pháp.

Các nhân viên tình báo đưa tin cho các uỷ ban của Mỹ thì không thể xác định là ai. Ngược lại sứ quán Mỹ ở Paris lại mở một site trên Internet và giao cho một luật sư phụ trách là Kay Gaetens, ông này là thành viên của *Scientologie*. Ngoài ra, khi Quốc hội Pháp tổ chức một cuộc hội thảo về vấn đề thao túng tinh thần hồi tháng 2 - 2001, tuy không được mời nhưng sứ quán Mỹ cũng cử hai người đến dự, cùng đi có một thành viên người Pháp của *Scientologie*.

Người ta đặt nhiều câu hỏi về những nhân chứng mà các uỷ ban của Mỹ thu thập

tin tức. Người được tổ chức OSCE giao cho điều khiển cuộc tranh luận ở Viên tháng 3 - 1999, không ai khác là Massimo Introvigne, nhà xã hội học Italia, người sáng lập Trung tâm nghiên cứu các tôn giáo mới, có xu hướng sáp nhập tất cả các giáo phái vào Công giáo, rất gần gũi với giáo phái phát xít mới *Lao động gia đình tài sản*, cộng tác viên của *Scientologie*.

Một trong những nhân chứng hăng hái lên án Pháp vi phạm tự do tôn giáo là mục sư Louis Dèmeo ở Viện thần học Nimes. Viện này thuộc hội truyền giáo Greater Grace đặt tại Baltimore ở Mỹ. Giáo hội này có 3.000 đoàn công tác ở Châu Mỹ Latinh, hàng trăm đoàn ở Châu Phi và Đông Âu. Viện thần học Nimes là nơi đào tạo các nhà thần học cho các nước Đông Âu. Phương pháp truyền giáo của giáo hội này đã bị dư luận chỉ trích ở Mỹ, có thể coi là người bạn đường của *Scientologie*.

Một sự kiện nữa giải thích vì sao *Scientologie* và các tín đồ của nó có ảnh hưởng lớn ở Mỹ như vậy. Từ năm 1993, IRS, cơ quan thuế thu nhập Mỹ rất có thế lực, đã cấp cho giáo phái này quy chế tôn giáo đầy đủ, được miễn trừ mọi khoản thuế thu nhập. Nhưng trong suốt 25 năm trước đó, IRS dứt khoát chối từ không chịu miễn thuế cho tổ chức này trong khi các tổ chức tôn giáo khác đều được miễn. Các tòa án Mỹ cũng đều từ chối, kể cả Tối cao Pháp viện. Sự quay ngoắt của IRS đã khiến cho giáo hội *Scientologie* có thể tiết kiệm hàng tỉ đô la tiền thuế và cho nó đổi ra một khoản tiền lớn để chi vào công việc đối ngoại, giúp mở những cánh cửa của chính quyền Hoa Kỳ.

Một hoạt động có kế hoạch và có chủ đích

Sự thay đổi thái độ của cơ quan thuế vụ IRS đã được tờ *New York Times* phát hiện cách đây bốn năm. Hồi đó giáo hội

Scientologie đã tiến hành một cuộc chiến thực sự chống lại cơ quan thuế vụ. Nó đã khởi tố 50 vụ kiện. Đồng thời đã thuê thám tử tư để điều tra về đời tư của các quan chức cao cấp trong IRS. Một thám tử đã giải thích cho *New York Times* hồi tháng 3 - 1997 rằng anh ta đã làm việc cho *Scientologie* trong 18 tháng từ 1990 đến 1992. Anh đã thu thập tin tức về các vị quan chức đã bỏ các cuộc họp, đã uống quá nhiều rượu, hay có những quan hệ ngoài giá thú... Việc ban đặc ân cho giáo hội *Scientologie* được tiến hành theo một thủ tục đặc biệt, theo yêu cầu khẩn cấp của giám đốc IRS.

Bên cạnh khoản 300 triệu đôla tiền lãi thu nhập hàng năm của *Scientologie* cùng với các kỹ thuật thâm nhập và đe dọa, cộng thêm ưu đãi của IRS, giáo phái này còn có những sự hiệp đồng khác giúp cho nó mở rộng ảnh hưởng đến cấp cao nhất của chính quyền Mỹ. Ông Steven Kent, nhà nghiên cứu xã hội học ở Đại học Alberta Canada, đã nghiên cứu kỹ các chiến thuật phát huy ảnh hưởng của nhóm tôn giáo và giáo phái ở Mỹ. Ông giải thích những người theo giáo phái *Scientologie*, và trước đây là giáo phái *Moon*, đã phát triển những hoạt động quan hệ đối ngoại rất quan trọng với các nghị sĩ Quốc hội của Thượng viện và Nhà Trắng như thế nào. Giáo hội *Scientologie* đã chi 725.000 đôla năm 1997 và 420.000 năm 1998 cho một hiệp hội quan hệ đối ngoại chuyên về lĩnh vực gây ảnh hưởng chính trị.

Có những nghệ sĩ điện ảnh, thành viên của *Scientologie* đã góp 70.000 đôla cho chiến dịch tranh cử của bà Hilary Clinton, diễn viên Tom Cruise đã bỏ 5000 đôla tiền túi để chi cho phó tổng thống Albert Gore và John Travolta để tổ chức cùng với một số

thành viên giáo phái khác một bữa tiệc ủng hộ đảng Dân chủ (giá vé vào dự 25.000 đôla). Một luật sư cũng của giáo phái này đã bỏ 20.000 đôla cho chiến dịch vận động tranh cử của đảng Dân chủ. Ví dụ cuối cùng trong bảng danh sách rất dài này là một người lãnh đạo chính của giáo hội *Scientologie* tên là Greg Jensen đã chi 7.400 đôla cho cuộc vận động bầu cử của thượng nghị sĩ Benjamin A. Gillman. Sau khi trở thành thượng nghị sĩ, ông này được cử làm chủ tịch Ủy ban Tự do tôn giáo của OSCE.

Về phía mình, giáo phái *Moon*, chủ của một tờ báo lớn hàng ngày, tờ *Washington Time*, đã mở một chuyên mục hàng tuần rất bảo thủ cho bà Hillary Clinton, phu nhân cựu tổng thống, để phát biểu quan điểm của bà. Con số các thượng nghị sĩ và đại biểu Quốc hội được giáo phái *Moon* “tài trợ” không thể kể hết. Chỉ cần nhắc lại là hai vị tổng thống Mỹ đã thường xuyên đến dự các buổi nói chuyện do Giáo chủ Sun Myung Moon tổ chức là các ông Georges Bush (cha) và Gerald Ford. Tất nhiên giáo phái *Scientologie* và *Moon* đã nhanh chóng đi đến những thoả ước. Từ giữa những năm 1990, hai giáo phái đều phối hợp hành động để đòi tự do tôn giáo ở Châu Âu cũng như ở Mỹ.

Những người lãnh đạo *Scientologie* và *Moon* đã trao đổi nhiều thư từ được công khai hoá trên Internet, cho thấy hoạt động của chúng đã được kế hoạch hoá và tập trung vào các nước phía Đông. Những giáo phái này được sự ủng hộ của các nhóm tôn giáo cực đoan Mỹ. Ví như Viện Tôn giáo và Chính sách công cộng, được Bộ Ngoại giao Mỹ đỡ đầu, đã tập hợp một số thượng nghị sĩ siêu bảo thủ, những tín đồ giáo phái *Moon*, giáo chủ của giáo phái *Sri*

Chinmoy... Viện này tự xưng là theo Công giáo “nguyên thủy” có trụ sở cách Nhà Trắng mấy con đường và công khai đấu tranh cho sự tôn trọng quyền của giáo phái *Scientologie*, *Moon* và các giáo phái khác còn thiểu số ở Châu Âu.

Cuối cùng là Viện Tôn giáo và Dân chủ (IRD), hoạt động tích cực cho chính phủ Reagan và Bush (cha và con), một tổ chức siêu bảo thủ tồn tại từ trên 20 năm nay, đã tổ chức hàng chục nghìn phái đoàn *Tin Lành chính thống* trên khắp thế giới, đứng về phía các tổ chức tà giáo ở Pháp. Bà chủ tịch của Viện Diane L.Knippers đã nói rằng: “*Nước Pháp là một mâu thuẫn cho các nước dân chủ Châu Âu khác. Vì vậy Pháp phải dứt khoát từ bỏ đường lối chống tôn giáo và bảo đảm lại quyền tự do tín ngưỡng*”... Nhưng bà ta đã bộc lộ ngay bản chất của những yêu cầu đó: “*Điều mà ngày nay thúc đẩy chúng ta hành động cho quyền tự do tôn giáo, là cùng một bản chất với cái đã thúc đẩy chúng ta chống chủ nghĩa cộng sản. Một xã hội của con người không thể nở rộ trong dối trá. Tâm linh là cái bảo đảm cho văn minh, vì tâm linh và đức tin tạo nên những con người trung thực. Không có trung thực thì không có thương mại, và không có thương mại thì không có văn minh*”.

Cuộc đấu tranh vì “*tâm linh trên thế giới*” đã hoà nhập vào những hoạt động nhằm áp đặt những giá trị của Mỹ thông qua toàn cầu hoá. IRD đã nhiều lần phát biểu rằng: toàn cầu hoá và hợp nhất các thị

trường là sứ mệnh đã được Kinh Thánh giao phó cho Hoa Kỳ. Đối với các giáo phái, mục tiêu đấu tranh đã rõ rệt: nhảy vào lĩnh vực giáo dục ở Châu Âu và thành lập những trường theo kiểu Mỹ, không có sự kiểm soát của Nhà nước, đây là cái bảo đảm cho sự chiêu mộ tín đồ rộng rãi và bền vững, vì nó tạo nên sự hình thành văn hoá và tâm lí cho từng cá nhân. Nhưng ở Châu Âu, chúng đã vấp phải một thiết chế đã được hình thành cùng với Cách mạng Pháp, đó là sự tách rời tôn giáo khỏi chính trị và học đường. Các giáo phái đã coi chính sách đó là sự đàn áp đối với tôn giáo.

Ở đây chúng ta thấy có một sự phối hợp hành động và sự chỉ đạo của một bộ tham mưu chung, thông qua các giáo phái lớn và những tập đoàn truyền thống, trong đó phải kể đến công nghiệp điện ảnh của Mỹ. Người ta đã thấy mối dây liên hệ giữa các hãng truyền hình ABC, CNN và các tập đoàn khác trong việc tuyên truyền cho tư tưởng tôn giáo Mỹ. Chỉ cần nhắc đến một vài hiện tượng để tham khảo: David Ichbia, người viết tiểu sử số một của ông Bill Gates, chủ tập đoàn Microsoft, là người theo *Scientologie*. Người cộng sự gần gũi của ông Gates là Greg Jensen, cũng là thành viên của giáo phái này. Và một trong những công ti chủ chốt của vương quốc Microsoft là Executive Software đã tự xưng chính thức là theo *Scientologie*. Khi mở máy vi tính, ta đã được Giáo chủ gõ vào màn hình!

Lược dịch: Đào Hùng